

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, Laing's Nekstraat 33
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG.
Abonnementenprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: De feiten van Troelstra. — Het Militarisme. — Amsterdam-Vooruit. — Het Advies van het Partijbestuur. — Uit het Buitenland: Frankrijk. — Uit de Vakbeweging: Het conflict der Leidsche kettingsmeden. — Een belangrijke verkiezing. — Van de Afdelingen. — Ingezonden. — Korrespondentie. — Advertentiën.

De feiten van Troelstra.

De liberalen voorstanders van (hun) algemeen kiesrecht.

TROELSTRA, 8 Maart 1910 in *Het Volk*.

Het A. K. wordt niet veroverd, als de aanval niet tevens gericht wordt tegen de liberalen.
VAN RAVESTEIJN in debat met TROELSTRA.

Het merkwaardige van de artikelen, die Troelstra in *Het Volk* van 4, 5 en 6 November jl. wijdt aan Het Volkspetitionnement en de Tribunisten is, dat het voornaamste van wat hij te zeggen heeft, althans zeggen moet, er *niet* in staat. Voor de verdediging van de houding der Arbeiders Partij ten opzichte van de «demokratische vrijzinnigen inzake het Kiesrecht», en daarop komt het immers aan..., verwijst Troelstra naar *Het Volk* van 8, 10, 11 en 12 Maart 1910.

Wij hebben die nummers van *Het Volk* eens nagelezen en vonden er de beruchte artikelenserie «Op de revisionistenjacht», de reeks waaamede toen Henriette Roland Holst als Redaktrice van *Het Weekblad* vermoord werd, maar die indirect tegen het heele Marxisme was gericht. En in het nummer van den elfden Maart kan men vinden waar het eigenlijk om gaat, tusschen Sociaaldemokratie en Arbeiders Partij, inzake het Kiesrecht. Daar zegt Troelstra immers: «Sedert de S. D. A. P. den strijd voor het Kiesrecht voert, heeft zij de beide vrijzinnige partijen, die het hier geldt [de Lib. Unie en de Vrijz. Dem. Bond], in toenemende mate gebracht, niet slechts tot *programma's*, maar tot *dadens*». En die *dadens* worden dan door Troelstra opgesomd. Als wij wel tellen zijn het er zes.

«Eerst braken de radikalen in 1901 hun verband met de groep-Borgesius, trokken uit de Liberale Unie, toen deze het algemeen kiesrecht niet op haar program voor 1901 wilde plaatsen en richtten een eigen Vrijz. Dem. Bond op». Wij geven direkt toe, dat dit een *daad* was; konstateeren zelfs dat deze daad mede een gevolg was van het in die dagen frissche optreden van de Arbeiders Partij. Maar de *betekenis* van deze en dergelijke politieke daden wordt toch eerst duidelijk, wanneer men ze in hun economisch en historisch verband plaatst.

Over de economische betekenis van de Vrijzinnige Democratie als een middenstands-allegaatje van intellectuelen en handwerkslieden, winkeliers en boertjes, ambtenaren en beampten, die misschien zooals Troelstra het uitdrukt «heel los zitten aan 't bourgeois-systeem», maar dan in den zin dat ze maar kleine bezitters zijn, reden waarom ze meest allergegrimmigst aan het kapitalisme vasthouden, daarover zal wel geen verschil van meening zijn. Maar die economische positie bepaalt ook hun politiek... als het er op aankomt grimmig en perfide tegen de klassebewuste arbeidersbeweging, vooral sinds bij de laatste kiesrecht-uitbreidingen de politieke machts-honger naar stemrecht voor hun groepen juist is gestild. Toen de Vrijz. Dem. Bond werd opgericht was de kleine burgerij in Nederland al de baas, getuige o.a. de overwinning der antirevolutionairen in 1901, en het sinds tientallen van jaren onophoudelijk groeiend stemmental der christelijke koalitie. Hun kiesrecht-actie was daarom niet meer zooals in de laatste tientallen jaren van de vorige eeuw een frissche machtsstrijd van een politiek opkomende groep, maar een politieke manoeuvre van een deel der heerschende klasse.

De oprichting van de Vrijz. Dem. Bond is een deel van de dubbelzinnige politiek, die in Holland onder de

leus van de antithese wordt gevoerd, tegenstelling zooals men weet in theologische vorm gehuld, *oorspronkelijk* van de kleine burgerij tegenover de groote liberale bourgeoisie. Een tegenstelling die tegen het eind der vorige eeuw, toen in Nederland de liberale bourgeoisie haar politieke macht met de kleine burgers moest gaan deelen, en de arbeiders inmiddels, vooral internationaal, hun hoofd hadden opgeheven, in dit onzalig vertheologiseerde land moest gaan dienen om de arbeidersklasse te verdeelen en eronder te houden. Maar aan dit dubbelzinnige spel doen niet enkel of voornamelijk de kerkelijken, maar evenzeer en bijna nog *huelachtiger* de vrijzinnigen van alle soort zonder opzuden mede. Dit dubbelzinnige spel vormt juist de *inhoud* van de politieke geschiedenis, sinds een dōijn jaren minstens, van de Nederlandsche partijen. Maar daartoe dienen niet alleen de leuzen van godsdiens en vrijzinnigheid in de politiek, niet alleen zelfs de onophoudelijke verbonden links en rechts van demokraten en konservatieven, verbonden waardoor, dat weet toch ieder eenigszins politiek aangelegd mensch, de «demokraten» zichzelf tot konservatisme in de politiek dwingen, maar daartoe dienen evenzeer de manoeuvres van huismans-kiesrecht en algemeen kiesrecht, waarmee links en rechts wordt geschermd.

In het verband van die politiek moet men de oprichting en de historie van de V. D. Bond zien. Ze braken, zegt Troelstra, met de groep-Borgesius. Dat was hun eerste daad. Wij vragen: Heeft de politiek van 1905 en van 1909 niet getoond, dat deze heeren thans nog één zijn met de groep-Borgesius? Voor 1901 *vochten* ze vaak met elkander in één partij. Thans *gaan* ze in twee partijen met elkaar *samen*. Wij vragen, waar bleef hun eerste daad?

En waar bleef het Algemeen Kiesrecht? Troelstra zegt: het Kiesrecht-voorstel der Vrijz. Dem. Kamerfractie is haar tweede daad. Best. Maar hun derde. Hoe zag die eruit? Het was het medegaan der vrijzinnig-demokraten met het blanko-artikel, zegt Tr. Maar hij schrijft notabene zelf op pag. 22 van zijn brochure «De Sociaaldemokratische Arbeiders-Partij»: «Het gevolg was, dat de V. D. bij de verkiezingen van 1905 *niet* het Alg. Kiesrecht (wij kursiveeren), doch het blanko-artikel verdedigden.» De «daad» dus, die ze in 1901 tegen de Lib. Unie deden, nl. het Alg. Kiesr. verdedigen, maakten ze in 1905 om de Lib. Unie *ongedaan*. Wij vragen niet allereerst, zijn dat werkelijke politici, die hun «dadens» telkens weer «ongedaan» maken, maar was het dien heeren ernst met hun woord A. K. in 1901, zij die het woord in 1905 niet eens meer dorsten verdedigen? Troelstra schrijft den 11^{en} Maart in *Het Volk* «zij die daarin (nl. in het medegaan met het blanko-artikel) zien een *opzettelijke* poging om het Alg. Kiesrecht weg te moffelen, miskenen de politieke situatie, waarin de vrijzinnige partijen *toen verkeerden*, en die hen, belust op verovering der regeermacht, tot koalitie moest drijven.» Hier heeft men de echte revisionist aan het woord. Belust op verovering der regeermacht?! Maar wij leerden zoeven van Tr., het A. K. was voor de vrijzinnigen niet enkel een program, maar een daad. En gaan ze nu toch met in de steek lating van het A. K. regeeren?! Dus willen zij eigenlijk niet de macht om het A. K. te verwezenlijken, maar liever gebruiken zij «hun» A. K. (of laten het vallen), al naarmate zij daarmede de regeermacht kunnen veroveren. Daarmede richten ze evenwel zichzelf, maar meer nog degenen die ondanks alles in hun woorden gelooven en daarnaar handelen zooals de Arbeiderspartij.

Heel naïef resumeert Troelstra dan: «Tot zoover de Vrijz. Demokraten, die in 1909 weer tot het Alg. Kiesr. zijn teruggekeerd.» Deze terugkeer, «weer», is nl. hun vierde daad, reden waarom Troelstra en de Arbeiders-Partij ze op dit punt meer vertrouwt dan de kerkelijken! Maar als ze dan teruggekeerd zijn, waren ze toch blijkbaar afgedwaald. Weet Troelstra ons misschien te vertellen, wanneer deze afkeer van en terugkeer tot het A. K. bij de heeren Vrijz. Dem. tot eenige vastheid van taktiek

zal overslaan? Neen, want dit is hun eenige vastheid: hun eeuwig gedraai.

Als we nu nog even memoreeren, dat voor Troelstra het program van de Liberale Unie van 1909 met zijn «afwijking» in zake vrouwenkiesrecht (gelijk bekend juist het middel tot verzwakking van het Alg. Kiesrecht) ook al een daad is, en dat we verzocht worden het *voorstel* De Meester tot grondwetsherziening met blanko-artikel (waarin dus elke reaktionaire macht elke verzwakking van het Kiesrecht kan schrijven die ze belijft) ook als voor de Unie Liberalen «vertroubaar» feit te konstateeren, dan hebben we de «historische feiten» zooals Troelstra ze noemt herdacht, die de meerderwaardigheid van de linker- boven de rechterzijde voor de Arbeiders Partij buiten alle twijfel vaststellen.

Wij kunnen niet anders dan erkennen, de politiek der linkerzijde is gelukt. De manoeuvres met «hun» Alg. Kiesrecht, zooals Tr. het 8 Maart zeer karakteristiek noemt, zijn op de Arbeiders Partij gericht, en de S. D. A. P. is er meer en meer ingevlogen. En zeggen, dat dit bij de Arb. Partij en haar leiders opzettelijk geschiedt, zou misschien weer zijn een miskennen der «politieke situatie», die het volgens de leiders noodig maakt dat men vooral tegen rechts front maakt. Laten we dan liever erkennen dat het voortkomt uit wanbegrip van de *economische situatie* zoowel van de liberale partijen als van de arbeidersklasse, gebrek aan begrip nl. van de verscherping der *klassetegenstelling*. Dit feit nl. dat wel het zekerste is van alle feiten die men tegenwoordig op maatschappelijk en op politiek gebied waarneemt, en dat in elk geval heel wat zekerder is dan de voor Troelstra en zijn vrienden «betrouwbare» daden van de liberalen, wordt in diezelfde artikelenreeks terloops aangevoerd als een *onzekerheid*, die men beter doet nog wat te laten rusten, als een «verschilpunt» in de Internationale!

Dat Troelstra en zijn partij het over dit aller-duidelijkste feit nog niet eens zijn, verklaart evenwel, al verontschuldigt het geenszins, hun verkeerde houding ten opzichte van de liberalen. De Sociaaldemokratische Partij evenwel moet juist op grond van die verscherping ook in politiek opzicht waarschuwen tegen de perfide schijn alsof de liberalen meer van het Arbeiders Kiesrecht zouden willen weten dan de klerikalen. Alleen door dien schijn te verscheuren, dus door felle strijd tegen de manoeuvres der liberalen, kan de arbeidersklasse in Holland macht en het kiesrecht veroveren. Wp.

Het militarisme.

De voorloopige actie der S. D. A. P. tegen de plannen der regeering met de 46 millioen gulden is geworden, wat wij er van verwachten, zwak en aftandsch. Men durft weer niet bijten in de zaak, men knabbelt er maar zoo'n beetje aan om. In de verslagen die wij van de redevoeringen der sprekers van de arbeiderspartij lazen werd de strijd tegen *alle* militarisme, imperialisme en koloniale politiek of niet of maar even genoemd. Hoofdzaak was: «de verdediging van ons land helpt toch niet» en andere dergelijke redeneeringen. Daar vangt men kruideniers mee.

Des te meer moeten wij de wezenlijke redenen die voor de arbeiders gelden in hun strijd tegen het militarisme, ontvouwen.

Niet een van de minste onder deze is de verandering in het karakter van het bankwezen.

Vroeger waren bankiers menschen die uitsluitend of in hoofdzaak de rol vervulden van tusschenpersonen tusschen geldschieters en geldopnemers. Aan den eenen kant stonden de eigenaars van geldkapitaal, die geld te veel, geld te «beleggen» hadden, aan den anderen kant de industrieelen, kooplieden of staten die geld behoefden voor hunne zaken. Hun bemiddelaar was de bankier, de technicus van de beurs, de man die wist hoe en waar en wanneer men het best kon «opereeren» en die dan voor die diensten betaald werd.

Toen volgden ook nog de koersen der aandelen in

de tot stand gekomen ondernemingen den toestand der productie. Bloede deze, dan was er veel vraag naar geld, en de koersen der aandelen stegen omdat men hoog dividend verwachtte. Nam de productie af, ontstond of was er crisis, dan daalden zij, omdat men weinig of geen dividend ontving en de kleine bezitters gedwongen waren hun papieren bij massa te verkoopen. — Soms kon een groot bankier de prijzen laag of hoog houden doordat hij over groote hoeveelheden aandelen beschikte, maar dat duurde slechts kort. Hij was nog niet zoo sterk dat hij het langen tijd uithield, de macht der talrijke kleinere bezitters was toen nog grooter.

Hierin is een groote verandering gekomen. De bankiers zijn niet alleen meer bemiddelaars. Zij zijn de beheerschers van het geldkapitaal geworden, die over reusachtige sommen van eigen en vreemd, bij hen gedeponerd kapitaal beschikken, daarmede „opereeren.” Bovendien hebben zij zich, evenals de industrieelen in trusts, syndikaten en kartels, voor een groot deel reeds georganiseerd tot lichamen die voortdurend een geheel zijn, of wel zij treden bij groote ondernemingen gezamenlijk op.

De moderne bankier is ook niet meer tevreden met den handel in geld, die de voornaamste bezigheid was van zijn ambtgenoot in vroegeren tijd. Deze belegde gewoonlijk zijn geld niet zelf in industriele of handelsondernemingen, hij leende het als leenkapitaal tegen rente uit. De moderne bank daarentegen neemt zelf deel in mijnen, koloniale ondernemingen, stoomvaartmaatschappijen. Was de oude bankier tevreden als hij maar tusschenpersoon kon zijn, en daarmee zijn «provisie» verdiende, en kon hem dan ook de koers der eenmaal door hem tot stand gekomen «waarden» niet schelen, thans is de bank direct belanghebbende bij de koloniale, handels- en industrie-ondernemingen en bij de ondernemerswinst. Zij is nu ook zóó machtig dat zij de koersen kan dwingen hoog te blijven bij crisis, laag bij voorspoed der industrie, als zij dit wil langen tijd.

Daar nu de groote banken zulke machtige lichamen zijn geworden dat zij het industriele en handels-, het economisch leven van een land, een staat beheerschen, — daar zij zelf onmiddellijk belang hebben bij den bloei van hun eigen, b. v. nationale industrieën en handelsbedrijven, — daar zij verder voor een deel reeds zoo georganiseerd zijn dat betrekkelijk kleine groepen van menschen over hun ageeren en opereeren het bevel voeren, — daardoor is het gevaar voor oorlog grooter geworden, en de krankzinnige wapening der volken gegroeid.

Want die groote lichamen hebben op het economische leven van een staat en dus ook op zijn politiek bestuur zulk een macht gekregen, zij zijn zóó zelf geïnteresseerd, op zulk een reusachtige schaal, bij dat economische en politieke leven, dat nu hun bestuur, hun hoofden, zooals gezegd een kleine groep van menschen, de politiek van een land naar hun zin drijven kan, en dus, als een oorlog in het voordeel van hun reusachtige kapitalen is, ook naar een oorlog drijven moet. En vandaar dus ook, in vredetijd, om «klaar te wezen», reusachtige wapening op hun aandringen, veel meer dan toen die belangen nog kleiner en meer versnipperd waren.

Daar nu de organisatie en macht en belangen der banken steeds toenemen, wordt èn het oorlogsgevaar èn de wapening door hun dringen steeds grooter, maar moet de tegenstand der arbeiders tegen deze tirannen en al wat hen dient en volgt ook steeds sterker en vaster worden. —

Maar zulke woorden hoorde men bij de S.D.A.P. niet.
H. G.

Amsterdam-Vooruit!

Er schijnt in de laatste jaren in Amsterdam toch heel wat veranderd te zijn. Het kapitalisme verliest al meer en meer zijn karakter en de socialistische geest dringt ook in de gemeentehuishouding meer en meer door. Het gemeentebestuur is niet meer een lichaam in dienst der kapitalistische belangen, doch behartigt zooveel mogelijk de belangen der arbeidersklasse. Vandaar ook, niet waar, dat 't vorig jaar de raadsleden der S. D. A. P. de begroting zonder stemming lieten voorbijgaan en dit jaar zich in 't algemeen daarmede konden vereenigen en allen hoofdelijk voor die begroting hebben gestemd.

Vroeger, voor 3, 4 jaren, toen was dat anders. Toen was ook de Raad der gemeente Amsterdam in hoofdzaak klasseinstrument der kapitalisten. Toen voelde elk soc. democratisch raadslid zich daardoor reeds genoopt, te stemmen tegen de begroting van die heeren. 't Was dan ook natuurlijk een vergissing van het raadslid Vliegen, te beweren, dat „de zaak der gemeente te veel op den ouden voet wordt voorgezet.” Een vergissing „dat de groote steden veranderingen ondergaan, maar de veranderingen in 't gemeentebestuur zich laten wachten.” En toen hij zeide: We kunnen de vestiging in onze stad bevorderen, den arbeiders het leven niet te duur maken door onze woningpolitiek. Er dient een krachtige daad te komen op het gebied van woningpolitiek, van onderwijs, van winkelsluiting,” toen waren dat, nu ja algemeene beschouwingen, niet waar! Een socialist kan niet zonder kritiek. Maar nu de arbeidersklasse zijn bosch over het Y krijgt, is Amsterdam aan het begin van een dorado te worden.

Dat schijnt den doorslag te hebben gegeven, dat zelfs ook de „Marxisten” in den Raad hun onverzoenlijk standpunt tegen het kapitaal hebben opgegeven.

Trouwens, niet waar, het beleid en het beheer van het bestuur der Gemeente A'dam is in de laatste jaren buiten-

gewoon verbeterd. Zwartkijzers mogen beweren, dat van een beheer geen sprake was, dat is natuurlijk laster. Het beheer was alleen te kapitalistisch. Er is ook wel eens gezegd, dat het liberaal kapitalisme zich had versterkt in den Raad door het aanstellen van christelijke bewindsmannen in zijn dienst, omdat die dat belang beter weten te behartigen, doch dit zal wel op een misverstand berusten.

Want er is in den Raad voor het socialisme niets te doen. De tegenstelling tusschen kapitaal en arbeid is hier vrijwel uitgewischt. Niet zoozeer doordat het gemeenteprogram der S. D. A. P. reeds verwezenlijkt is, maar je kunt daar toch niet altijd weer over beginnen. 't Is waar, de eerste levensbehoefte der arbeiders zijn de laatste jaren aanmerkelijk gestegen, de belastingen zijn hooger geworden, maar dat alles wordt gruwelijk overdruven. De loonen der arbeiders in gemeentedienst zijn toch ook iets gestegen, althans voor sommige groepen. En voor de hoogste ambtenaren der gemeente meent ook de S. D. A. P., op Loopuit na, dat het meeste niet genoeg is.

En voor de loonsverhoging van anderen wordt heel welwillend overweging toegezegd, zoo 't kapitalistisch belang dit toelaat. Natuurlijk niet waar, want we leven nog altijd in een kapitalistisch land. Anders was ook de 8 uredag al ingevoerd, waarvoor de S. D. A. P. op sommige feestdagen nog wel demonstreert. Maar dat kan men in deze maatschappij niet voorstellen, daar is 10 uur al mooi. Zoodat we maar zeggen willen, dat de loonen en de arbeidstijd, het kapitalistisch régime in aanmerking genomen, waaronder we verkeerden, niet zoo heel veel meer te wenschen overlaten. Acht uur, dat is natuurlijk een eisch voor manifestaties of voor de S. D. P. maar meer ook niet.

Er zijn, dit spreekt van zelve, een heele massa dingen waar niets aan te doen is. De gemeente heeft geen geld, zie je. De belastingen zijn wel schrikbarend hoog en er is geen progressie genoeg in, doch voor een handelsstad als Amsterdam is 't in de eerste plaats noodig, dat de handelsinrichtingen en wat daarmee samenhangt volkomen in orde zijn. Dat is niet alleen een kapitalistisch belang, maar ook, als men 't goed uitrekent, wel een arbeidersbelang. Er zijn er wel die zeggen, dat als 't kapitalistisch belang niet voldoende door de gemeente werd behartigd, de financiën van 't Rijk er wel voor zouden komen, doch dat is toch zeer dubieus en moet men maar afwachten. Meer progressie in de belasting of verhoging gaat ook al slecht, want dan verlaten de rijke lui de stad, al bewijzen de cijfers van Vliegen ook het tegendeel.

Door al die dingen blijft 't echter voor de eigenlijke arbeidersbelangen weinig geld over. Zoo is 't kosteloos onderwijs nog niet ingevoerd en zijn we dus voorloopig maar voor evenredige schoolgeldheffing. Op allerlei manieren moet er op het onderwijs gepingeld worden. Maar niet waar, waar niet is, verliest de keizer zijn recht, hoeveel te meer de sociaal-democratie. En zoo zijn er een massa zaken — gel kunt ze wel allemaal in 't program der S. D. A. P. vinden — die nog op geld wachten. Als 't schip met geld komt, 't moet uit den Haag komen en de verbinding is slecht, dan zullen de soc. dem. raadsleden der S. D. A. P. daarvoor een aantal voorstellen doen, die dan gemakkelijk kunnen en zullen worden aangenomen. En 't zou onbillijk van de arbeiders zijn, daarop niet te willen wachten. Zoo lang moet het tekort maar gevonden worden uit de bedrijven. Dat komt wel daarop neer, dat de arbeiders nog eens bovendien belast worden, maar daar is nu eenmaal niets aan te doen.

Daarom was er over deze kapitalistische begroting in den Raad van socialistisch standpunt niets te zeggen en hebben de raadsleden der S. D. A. P. er ook niets van gezegd. In den Raad gaat het goed, onze fractie neemt toe in prestige bij de bourgeoisie, wat de arbeiders wel eens indirect zal ten goede komen. Dan past het ook niet tegen een begroting te stemmen.

Ja, natuurlijk, er zijn altijd onverzoenlijken, die met niets genoegen nemen, die het kapitalisme van alles deschuld geven, zelfs als in den Raad slechts de kapitalistische belangen behartiging vinden. Maar dat zijn slechts die lui van de S. D. P. Een fatsoenlijk arbeider laat zich daarmee niet in. Die leeft tevreden in de S. D. A. P. zooals zijn raadsfractie in tevredenheid leeft met het kapitalistisch régime van Amsterdam. C.

Het Advies van het Partijbestuur.

De houding van het Partijbestuur der Soc. Dem. Partij, ten opzichte van het Volkspetitionement, met welke houding de Redactie van *De Tribune* het voor en na eens was, al moge er hier en daar een minderheid zijn, wordt van twee zijden aangevallen, zoowel binnen als buiten onze Partij. Buiten onze Partij is het Troelstra, die in het slot van zijn drie artikelen *«Het Volkspetitionement en de Tribune»* zegt: «Men weet nu, hoe zij (d. i. de S. D. P.) zich van den aanvang hebben gesteld tegen deze aktie — hoe hun P. B. alleen dan daaraan heeft willen deelnemen, als er overleg kwam met ons P. B. — hoe ons P. B. dat overleg niet heeft willen en kunnen toestaan — hoe dus dit groepje sektariërs materiëel en formeel is geplaatst buiten, ja tegen deze aktie.» Binnen onze Partij vindt men de tegenstand o. a. in dit nummer van *De Tribune* belichaamd in de motie der Haagsche afdeling en in het toelichtende stuk van Coltof.

Hoe luidt op het oogenblik het advies van het P. B.? Onvoorwaardelijk het verzoekschrift om Algemeen Kiesrecht onderteekenen, en — nu onze aanvraag om het Soc. Dem. inzicht in de aktie door onze sprekers te doen verdedigen door de Arbeiders-Partij is verworpen — aan de aktie niet anders deel nemen, dan door met onze krant, onze brochures en ons debat op de vergaderingen inlichtend en aanvurend te werken. Men ziet hieruit vooreerst, hoe Troelstra — laten we zeggen — zich vergist, als hij beweert, dat

wij ons hebben gesteld tegen deze aktie. Het is hem met die „verginging” te doen, om de voor zijn streven aangename konklusie, dat wij ons materiëel en formeel buiten deze aktie hebben geplaatst. Troelstra weet evenwel, dat wij, het moge voor zijn politiek dan prettig zijn geweest of niet, van den aanvang af ons in de kiesrecht-aktie van de Arbeiders-Partij hebben geplaatst, zij het dan ook, waar dat kon, met onze socialistische kritiek in woord en geschrift. De Soc. Dem. Partij heeft daarmee niet anders gedaan, dan wat *De Tribune* van den aanvang af wilde en deed, de stem van het socialisme doen hooren in alle uitingen van de arbeidersbeweging. Maar evenals men de socialistische stem van de Tribune-redactie in de Arbeiders-Partij eerst wilde smoren, en toen dat niet lukte haar met geweld uit de S. D. A. P. dreef evenzoo heeft de Arbeiders-Partij thans door de weigering onze sprekers in de kiesrechtbeweging te laten optreden, de stem van het Socialisme opnieuw in die aktie willen smoren, en beproeft de leider van de arbeiderspartij van zijn standpunt terecht ons geheel buiten de Kiesrechtbeweging te plaatsen. Dat is evenwel juist, waar wij niet moeten wezen. Hoe gering de aktie van het proletariaat ook zij, als er beweging is, dan hoort de Sociaaldemokratie erbij, en onze partij is de Sociaaldemokratie.

Het kan voor de leider der Arbeiderspartij niet anders dan aangenaam zijn, dat er nu in onze rijen gevonden worden die zich door de kritiek op het petitionement en door de houding van de S. D. A. P. laten provoceren tot een negatieve houding ten opzichte van het verzoekschrift om Alg. Kiesrecht. Partijgenooten, deze allerzwakste vorm van Kiesrecht-„aktie” is de eenige vorm van aktie, waartoe wij in Holland zij het voor een goed deel door de schuld van de leiding der Arbeiders-Partij, in deze politiek slappe tijden zijn veroordeeld. Wij moeten het kiesrecht-vaandel rood zien te verven, maar wij mogen in geen geval ook maar van den minsten aandrang tot Kiesrecht voor de arbeidersklasse verre blijven. Wij zullen er bij zijn door onze teekening en door onze kritiek, door deze twee tezamen positief medewerkend tot een op den duur Socialistische aktie voor Alg. Kiesrecht.

Hebben wij dan ooit anders gehandeld? Verleden jaar wisten we toch ook, hoe de Kiesrecht-aktie zou zijn, en was er iemand in onze rijen, die zich toen tegen verklaarde? Wij hebben scherpe kritiek op de Arbeiders Partij, maar steunen we hen niet bij de verkiezingen, indien er onzerzijds geen kandidaat staat, of bij herstemmingen? Wij hebben vaak scherpe kritiek op de daden van het N. V. V. en de aangesloten vakbonden, maar raden wij niet elkeen en elken bond aan positief in de beweging van het Vakverbond te werken?

Partijgenooten, daar staat de Arbeiders Partij, die ons verstooten heeft. En hier staan wij, de Sociaaldemokratie. Wij gonzen hun om de ooren, zegt Troelstra. Juist, de stem van het Socialisme zal vlak bij hen zijn, al zouden ze hem liever niet hooren. Op hun petitionement, daar zullen ook wij staan, de Socialisten. In hun vergaderingen, daar zullen ook wij spreken, de Socialisten. Zij zullen het Socialisme niet van zich afslaan, nergens en nergens, daarvoor zal onze Partij hebben te zorgen. Partijgenooten, denkt erver na en volgt het advies van het P. B. Wp.

Uit het Buitenland.

Frankrijk. Veertien dagen geleden konden wij reeds constateeren, dat de spoorwegstaking in Frankrijk, nadat zij ten einde was, pas voor meneer Briand gevaarlijk begon te worden.

De verdere loop der gebeurtenissen heeft dit bevestigd. Zoodat de meeste lezers reeds zullen weten heeft den avonturier, geprikkeld en tot 't uiterste gebracht door de inderdaad uitstekende houding der socialistische groep in de Kamer, zijn bewonderenswaardige redenaarsgave, waarvoor de heele bourgeoisie van binnen- en buitenland in bewondering ligt te gapen, niet kunnen behoeden voor een oratorische misgreep.

Verzekerd van de bewondering van al wat mondain en aristocratisch is, van al die kringen, die in hem den redder der orde zien en zoo iets voor hem voelen als voor een lakei, die hun 't leven heeft gered, was de man zoo dwaas om tegen de socialisten te schreeuwen, dat hij desnoods buiten de „wettelijkheid” zou gaan, waar de maatschappij en de orde bedreigd werden. En daar had men de poppen aan 't dansen.

De kleinburgerlijke ideologen, die nog voor een belangrijk deel de radicale en radico-socialistische meerderheid vormen, konden dergelijke taal niet dulden. Wat, een eerste minister verzekerde, dat hij tegenover de arbeiders de wettelijkheid niet zou respecteren! Alsof op den schijn der wettelijkheid niet heel de radicale macht met haar fraseologie (liefde voor de frase) gebouwd is. En, zooals Clemenceau zich onmogelijk had gemaakt doordien hij dingen zei, die tegen de burgerlijke huichelarij te zeer indruischen, zoo scheen 't een oogenblik, alsof Briand zou vallen. De coalitie der linkerzijden scheen zich te herstellen, welke gedurende de Blok-periode Frankrijk had beheerscht. Tweehonderd leden der linkerzijde hielden een bijeenkomst om te beraadslagen, wat er tegen den man te doen was, die zich buiten de wet had gesteld, die voor 't eerst sinds de stichting der Republiek openlijk van een dictatuur had durven te gewagen. Dan, de nacht bracht ook hier raad en verkoeling. Toen de socialisten een voorstel indienden bij monde van onzen veteraan Guesde om Briand in staat van beschuldiging te stellen, verwierf dit 75 stemmen, niet meer. De klassewerkelijkheid doorbrak weer den ideologischen sluier. En bovendien, Briand was ook wat bekoeld: zijn zenuwen hadden tijd gehad zich te herstellen en hij rectificeerde, wil zeggen, verdraaide zijn frase den anderen ochtend tot een vorm, waarin zij alle beteekenis had verloren. Zoo redde hij zijn ministerieele leven ondanks den geweldigen rhetorischen aanval, dien Jaurès nog eens op hem deed, Jaurès, die een oogenblik gemeend had, dat zijn ideaal, de samenwerking met de burgerlijke democratie weét werkelijkheid zou worden. Toch bleek bij de stemming over de moties van orde, hoezeer Briand's positie door 't gebeurde geschokt was.

Hij verwierf ja, een meerderheid, maar een meerderheid, die nog slechts een zeer geringe was, wanneer men er de niet-republikeinsche elementen afrekende, royalisten,

katholieken en «liberalen» die voor hem hadden gestemd. Meer dan 100 radico-socialisten lieten hem in den steek en ook van die zijde had hij geduchte aanvallen te doorstaan, aangezien deze heeren terecht oordeelden, dat Briand door zijn aanwezigheid in de regering voortaan een voortdurende kracht tot verscherping van de klasse- tegenstellingen zou zijn, dat onder zijn regering de arbeiders als 't ware met geweld van de Republiek afkeerig worden gemaakt door 't feit alleen dat deze schoft, hun verrader, nu op 't kussen zit.

Bovendien bleek 't, dat ook 't ministerie in zichzelf uit elkaar begon te zakken. De heer Viviani, ook al een groot redenaar, maar een soort van artist tevens, een man in ieder geval, die niet van te veel lawaai houdt, vond, dat 't ministerie Briand, dat nu een beslist-reactionnairen koers op moest, wilde het blijven bestaan, niet langer de atmosfeer bood, waarin hij prettig kon ademen. De heer Millerand, bleek later, vond ook, dat zijn chef zich wat al te veel met de uitgesproken reactionnaires had gecompromitteerd. Er bleken er nog andere zoo te zijn.

Eenige dagen later las men dat de regering «demissionnaire» was, dat Briand de portefeuilles ter beschikking van den President der Republiek had gesteld!

Nu volgde een heerlijke burgerlijke en parlementaire comédie.

De dikke president aanvaardde het ontslag maar belastte tegelijk Briand met de vorming van een nieuw ministerie. Briand ging aan 't zoeken en stelde nu een ministerie samen, dat alreeds een karakteristiek naam heeft gekregen, het ministerie der huisknechts. Het bestaat namelijk uit Briand en Briand's ondergeschikten. Alle overige bekende namen zijn er uit verdwenen. Alle ministers, die zich verbonden hadden tot eenige zoogezegde sociale hervormingen, o.a. Caillaux, de man van de beroemde inkomstenbelasting, de belasting, waarop Jaurès en de reformisten huizen hadden gebouwd, verdwenen er uit. Ook meneer Millerand, die 't zaakje niet meer vertrouwde en die zich liever beschikbaar stelt als een handigen advocaat voor een volgende gelegenheid wanneer 't noodig zal blijken de arbeiders op een ietwat meer elegante manier te knevelen, dan de onbeschaafde en bekrompen avonturier dat nu wil doen. Daarvoor in de plaats traden eenige lieden, wier reactionnaire gezindheid althans geen twijfel overlaat.

Dezer dagen is Briand met dit nieuwe stel nu voor de Kamer getreden. Zijn program is duidelijk: het bevat als hoofdschotel, ontneming van het stakingsrecht aan alle arbeiders in publieken of daarmee gelijk te stellen dienst, verder wetten tegen de sabotage en tot bescherming van «werkwilligen» alias onderkruipers. Alle sociale wetten zijn er uitgelicht of in een zoo vagen vorm vermeld, dat 't ook voor den blinde zichtbaar is, dat ze weggegooid zullen worden tot St. Juttemis.

Eén ding is in dat program niet duidelijk. Briand heeft zich niet beslist uitgesproken omtrent de wijze, waarop hij de «rechtspositie» der spoorwegarbeiders e. a. geregeld wil zien. In dat opzicht heeft hij een slag om den arm gehouden, wat nota bene reeds de ontevredenheid heeft gewekt van eenige totaal aan de werkelijkheid vreemde dulle reactiebladen. En hier zit nu juist de moeilijkheid voor dit eerste ministerie van sociale reactie in Frankrijk, dat door de historische ontwikkeling onder leiding van een ex-socialist moet staan, namelijk in de wijze, waarop men de arbeiders in publieken dienst enz. zal knevelen. Briand weet nog wel zooveel van de arbeidersbeweging, dat dit ondernemen, hoe zwak de arbeidersklasse in Frankrijk ook georganiseerd is — en 't jongste Congres der Arbeidsconfederatie, waar de syndicalisten eene volledige overwinning hebben behaald, heeft dit opnieuw bewezen — dat dit ondernemen toch beteekent een periode van zoo groote onrustberoering en strijd, dat nog menig ministerie der sociale reactie er den nek op zal breken.

Jaurès heeft in een alweer schitterende rede na de verklaring van Briand, die inderdaad een nieuwe periode in de geschiedenis der Republiek opent, een periode, waarin 't gecoquetteer met de arbeidersklasse en de democratie uit is. Hij heeft nog weer eens een beroep gedaan op die «democratie» en op de republikeinsche partij om ten aanzien van de toenemende reactie in Europa en waar de oogen van alle reactionnaires weer op Frankrijk gericht zijn, waar aan den anderen kant de arbeiders in alle landen heftiger en heftiger in verzet raken; de Republiek toch te behoeden voor de rol van gangmaakster der sociale reactie.

Hooveel respect men ook voor Jaurès als mensch moge hebben, wij kunnen toch niet anders zeggen dan dat een dergelijk onverwoestbaar utopisch geloof langzamerhand kinderlijk begint te worden. Gelukkig dat de feiten te duidelijk zijn. De tijd, dat ook maar een deel der arbeiders zich door 't vertrouwen in de democratie en de republiek lieten lijmen, is, dank zij Briand's en der reformisten optreden, voorbij, in Frankrijk. En de verblinde bourgeoisie van dat rijke land, zat en prat op haar geldbuidel, maar onmachtig om de productiekrachten van 't land in overeenstemming te brengen met dien rijkdom, kan geen andere houding meer aannemen. In het binnenland een brutalen onderdrukingsstrijd tegen de arbeiders en tegenover het buitenland die van de geldschietster en woekeraarster, die de despotie en de onderdrukking uit haar millardenbuidel stijft en die zich verkocht heeft voor altijd aan de machten, die groote deelen der aarde verwoesten en leegplunderden.

Want 't oppervlakkige gedruisch van den parlementairen redenaarsstrijd mag 't ons niet doen vergeten, in de

onderaardsche gewelven der groote financieele monopolies, die Frankrijk's rijkdom hanteeren en die er over de staatsmacht en de regering beschikken, die een avonturier als Briand volkomen in hun macht hebben, bereidt zich op 't oogenblik een nieuwe groote aderlating van Frankrijk's kapitaal voor, ten voordeele van de winsten der monopolisten.

Menigeen onzer lezers zal reeds gezien hebben, dat de Fransche regering de leening die de Turksche regering in Frankrijk wilde afsluiten, heeft weten te beletten. Dat wil zeggen, dat de groote credietinstellingen een andere plundering voor hebben. En reeds nu is 't duidelijk, voor wie de nieuwe aderlating bestemd is. Voor wie anders dan voor 't Tsarisme?

De Russische regering heeft 't volgende jaar behoefte aan nieuwe honderden, zoo niet duizenden millioenen. Dit jaar is zij door buitengewone omstandigheden, een gunstigen oogst, die 't uitgemergelde land nog weer eens heeft opgebracht en waardoor zij in staat is de boeren nog iets meer van hun laatste have te berooven, dan wanneer zij niets bezitten, in staat 't buiten een leening te stellen. 't Volgende jaar moet 't vertrouwen van den Franschen philister, dat nu wat geschokt is, hersteld zijn. Daarom is de Turksche leening afgeslagen. En zoo zien wij dan dat de jongste Fransche gebeurtenissen, van alle zijden bezien, slechts onze, de socialistische opvatting bevestigen, dat namelijk de tegenstellingen op elk gebied in de wereld zich verscherpen en dat wij zienderoogen drijven naar een revolutionnaire tijdvak. v. R.

Werkt thans vooral met de Kiesrecht-Brochure.

Uit de Vakbeweging.

Het conflict der Leidsche Kettingsmeden.

In *De Tribune* van 22 Oct. l.l. werd in het kort reeds de oorsprong en de aard van het conflict van de Koninkl. Grofsmederij te Leiden besproken en met eenige van de vele feiten het zeer onproletarisch gedrag van het Hoofdbestuur v. d. Alg. Ned. Metaalbewerdersbond gezigaleerd.

Genoemd Hoofdbestuur, of juist, het Dagbestuur, van de Metaalbewerdersbond geeft in een „volledig overzicht” van de feiten en gebeurtenissen meer als voldoende bewijzen van zijn, uit arbeidersopzigt bezien, foutief standpunt. Terwijl in een onweerlegbaar verweerschrift, van de afd. Leiden van dien bond en de Leidsche bestuurdersbond, het Hoofdbestuur scherp onderhanden wordt genomen en met z'n eigen uitlatingen, betreffende het conflict, gevoelig om de ooren wordt geslagen.

Het Bestuur van het N.V.V., dat in deze zaak ook is gemengd en blijkbaar invloed op de handelingen van het H. B. heeft gehad, staat naast het Bestuur van de Metaalbewerders in een moeilijke positie. Hieraan is het zeker toe te schrijven dat in *de Vakbeweging* van 1 Nov., de gemeente dingen over de afdeling Leiden van de Metaalbewerdersbond, de Leidsche Bestuurdersbond en de stakende Kettingsmeden worden uitgestrooid en van hunne argumenten wordt gezegd: „de dwaasheid van deze rede- neering ligt er voor ieder die met de vakstrijd bekend is duimen dik op.”

De redacteur van *de Vakbeweging* waagt zich niet aan een weerlegging van de argumenten; deed hij zulks hij zou onverbiddelijk tot dezelfde dwaasheden moeten geraken die reeds door het Hoofdbestuur van de Metaalbewerdersbond ten uitvoer zijn gelegd, en met patroons- praatjes over concurrentie, toename van huisnijverheid, goedkoopere handsmeedwerk enz. enz. voor den dag moeten komen, terwijl dan tevens de praatjes over slaptie in het bedrijf en de verlenging van de arbeidsweek van 45 op 60 uren als noodzakelijk voor 't bedrijf goed gepraat moeten worden. Het orgaan van de Nederlandsche vakcentrale praat daarom liever een en ander van het H. B. na en scheidt en sputtert tegen de L. B. B. en de vakafdeling, die de leiding hebben.

Thans willen wij op eenige zeer schandelijke dingen de aandacht vestigen. Niet alleen dat het Bestuur van de Metaalbewerdersbond de arbeiders als het ware met stokslagen van de eigen organisatie vandaan slaat en daarmee de groeiende machtsformatie tegen houdt, neen het gaat in z'n foutieve gedrag zoo ver als we niet durfden veronderstellen dat een Hoofdbestuur ooit zou komen.

Het Hoofdbestuur schreef o. m. dd. 29 Aug. 1910 aan de afd. Leiden:

„Mocht het personeel, ondanks ons advies, zich toch in een uitsluiting begeven, dan kan onzerzijds uitsluitend in den vorm van bemiddeling bij de directie en wering van onderkruipers worden opgetreden.” *)

In het volledig overzicht dat het H. B. over deze zaak publiceerde, wordt het zelfde op bladzijde 12 met de volgende woorden nog eens herhaald:

„Wij hebben ons zeer loyaal getoond door toezegging van bemiddeling en wering van onderkruipers.”

De Leidsche afdeling benevens de kettingsmeden (die nu reeds meer dan negen weken in den strijd staan) verkeerden dus in de stellige overtuiging dat hun Hoofdbestuur, helaas wel geen financieele steun zou verleenen, maar toch wel bereid zou zijn om alles in het werk te stellen teneinde onderkruipers te weren. Toen hun bleek dat in het Buitenland onderkruiperswerk geleverd werd, verzochten zij het H. B. hiertegen maatregelen te willen nemen.

*) Rapport Hoofdbestuur, pag. 11.

Bij schrijven van 14 October werd den Leidenaars in overweging gegeven om Maandag 17 October een tweetal stakers naar het Bondskantoor af te vaardigen om daar met hen een en ander te bespreken.

Hieraan werd gevolg gegeven, doch toen de twee kettingsmeden op het Bondsbureau waren, werd hun het volgende stuk, onder toezegging van de gevraagde steun, ter teekening voorgelegd:

De Leidsche uitsluiting.

Ondergeteekenden, kettingsmeden, afgevaardigden naar de bijeenkomst van het dagelijksch Bestuur van den Alg. Ned. Metaalbewerdersbond op Maandag 17 October l.l. verklaren na een juist inzicht te hebben verkregen, van de in dit conflict aangenomen houding door den Bondsvoorzitter *Dekkers*, hierover volkomen tevreden te zijn, als zijnde geheel in overeenstemming met hetgeen hij als lid van het Hoofdbestuur in alle te Leiden gehouden bijeenkomsten der smeden verkondigd heeft, en betreuren het misdien, dat zowel in het rapport der Leidsche afd. en L. B. B. als in de Metaalarbeider te zijnen opzichte onjuistheden en verdachtmakingen voorkomen. Wij achten het dan ook niet minder dan noodzakelijk dat alles wat ten opzichte van *Dekkers* laterlijk is verteld zoo spoedig mogelijk worde herroepen.

Ziedaar het geheele schandstuk voor de geheele nederlandsche arbeidersklasse gepubliceerd, opdat zij weten tot welke walgelijke wandaden proletariërs kunnen vervallen, als ze zich op een verkeerd pad begeven. Iets dergelijks is naar ons weten nog niet in de arbeidersbeweging afgespeeld.

Hier toch worden weken lang in strijd zijnde arbeiders, die vooraf, door weigering van financieele bijstand in de grootste armoede verkeerden, moreele steun voor het weren van onderkruipers is toegezegd, op het bureau van een vakbond geroepen, en als ze er zijn van hun economische onmacht gepoogd misbruik te maken ten einde hunne vakafd., de L. B. B. en de stakende kameraden zwart op wit te disqualificeeren als leugenaars en lasteraars.

De stakersafgevaardigden hebben natuurlijk het schandstuk niet geteekend, wel wetende wat er van een, onder die omstandigheden toegezegde, moreele steun, terecht zou komen.

Het Hoofdbestuur zakt de grond hoe langer hoe meer onder de voeten weg. De Haagsche afd. v. d. Metaalbewerdersbond heeft een motie tegen het blad aangenomen en verzocht die in het vakblad te publiceren. Hierin wordt o. m. op een spoed-congres aangedrongen.

Natuurlijk zijn de kolommen van *de Metaalbewerker*, hoewel de motie op 18 October reeds aangenomen werd, tot dusver voor deze publicatie der afdeling gesloten gebleven. De overige afdelingen, aan wien de motie den Haag ook toegezonden is, worden door een rondschrijven van 't H. B. bewerkt.

Het spreekt wel vanzelf dat daarin ernstig wordt geprotesteerd tegen den Haag. „Miskening van centralisatie, het Hoofdbestuur heeft de leiding, discipline en colegialiteit zijn de klanken waarmede de om recht en democratie schreeuwende afdelingen worden bejegend en elke poging om tot klaarheid te komen wordt onderdrukt.

Wij zijn er evenwel van overtuigd dat niemand juist aan de centraal en disciplinair georganiseerde vereenigingen zooveel schade doen als Hoofdbesturen die optreden als het tegenwoordig Hoofdbestuur van de Metaalbewerdersbond. De Leidsche Bestuurdersbond en de afd. van de metaalbewerders hebben de grootste moeite om de verkeerde invloeden die nu werkzaam zijn tegen te gaan. Er moet daarom van uit het kamp der moderne beweging en der Sociaal Democratie alles gedaan worden om beide organisaties ter zijde te staan.

De stakers zijn nog vol goeden moed, terwijl de kans op overwinnen nog niet is verkeken. Tegen het schandelijk optreden van de kapitalist die in deze tijd op zoo'n ongemotiveerde wijze het loon van zijn werklieden met 15 à 20 % wil verlagen eenerzijds en tegen een Hoofdbestuur dat door een misdadige onbedachtzaamheid de eenig juiste taktiek en organisatie der Nederlandsche vakarbeiders op ernstige wijze schaadt, past maar één antwoord 't welk luidt zooveel en zoo groot mogelijke financieele steun aan de Leidsche kettingsmeden.

Hiervoor moeten niet alleen de vakvereenigingen, doch ook onze partijafdelingen aan 't werk met bekwame spoed.

Men vrage steunlijsten bij de Leidsche Bestuurdersbond.

Den Haag, 9 November 1910. L. DE VISSER.

Een belangrijke verkiezing.

De tusschentijdsche kamerverkiezing in Rotterdam V, waar in plaats van den anti-rev. de Jong de oud-liberale heer de Jongh, de bekende ingenieur en oud-directeur der gemeentewerken van Rotterdam is gekomen, is in vele opzichten van belang geweest voor de ontwikkeling der politieke verhoudingen en verdient wel een oogenblik onze aandacht.

Niet zozeer om het feit, dat de clericale candidaat, een tot den demagogischen vleugel der rechtsche coalitie behoorend anti-revolutionair, het ditmaal heeft moeten afleggen tegen den liberalen candidaat, nadat hij reeds bij eerste stemming een 500-tal stemmen minder had gekregen dan de clericale candidaat bij de algemeene verkiezingen in 't vorige jaar, voor dat feit toch zijn zooveel persoonlijke factoren verantwoordelijk te stellen dat 't aandeel van de „beginzelen” of de uitwerking der politiek van de huidige regering daartegenover een onbekende grootheid mag genoemd worden.

Maar, er zijn een paar andere dingen, van veel meer belang op te merken bij deze verkiezing.

In de eerste plaats dan — behalve de daling van 't stemmen- cijfer der Arbeiderspartij in een district dat door duizenden arbeiders wordt bewoond, een district, waar juist onder de arbeiders een diepe ontevredenheid en een gevoel van machteloosheid heerscht tengevolge van het steeds meer verdringen en waardeloos maken van den handenarbeid in 't havenbedrijf — zien wij hier, dat de zuiver conservatieve liberalen, de eigenlijke vertegenwoor-

digers van 't groothandelskapitaal, nauwverwant aan 't in Rotterdam iet of wat meer „democratisch” getinte groot-industrieel kapitaal, er bij deze verkiezing in geslaagd zijn door hun tactisch optreden de stemmen van heel de linkerszijde op hun kandidaat te vereenigen.

Iets, wat voor zoover wij kunnen nagaan, een novum is in de Nederlandsche politiek wanneer men het jaar 1905 het jaar van den kuyperroes niet meerekent.

Inderdaad: de candidatuur van den heer de Jongh was een oud-liberale candidatuur, van de kiesvereniging Vooruitgang. Die candidatuur werd overgenomen door de kiesvereniging Rotterdam, welke zich Unie-liberaal noemt. Daarnaast stelden en de vrijzinnig-democraten en de Arbeiderspartij een eigen kandidaat. Volgens het besluit van het Rotterdamsch Congres der Arbeiderspartij is bij de verkiezingen van 1909 b.v. in Rotterdam IV de oud-liberale kandidaat Plate, een vertegenwoordiger van precies dezelfde klasse, dezelfde meeningen, dezelfde sociëteit mag men zeggen, als de heer de Jongh, een candidatuur, die toen ook door de Unie-liberalen was aanvaard, door de Arbeiderspartij niet gesteund en dus gevallen.

Nu echter zijn de mannen van 't zuivere liberale behoud er, door een o zoo gemakkelijk trucje in geslaagd, ook de stemmen van de Arbeiderspartij te veroveren, zonder welke hun kandidaat zou zijn gevallen.

't Trucje bestond hierin, dat men den heer de Jongh, die, wat heel gemakkelijk was, bij geen enkele politieke partij — formeel was aangesloten, — men weet overigens toch wel 't lidmaatschap eener kiesvereniging als Vooruitgang beduidt, waar een ieder voor f 1.— lid kan worden, omdat de heeren van 't bestuur dus van de sociëteit toch alles bedisselen — dat men dien heer uit Petersburg een telegram liet zenden, waar hij verklaarde vóór A. K. te zijn. Wat dat is vóór A. K. te zijn, wat het voor zin heeft, en of het heelemaal eenigen zin heeft, de heeren van Rotterdam, de vooruitstrevend-liberalen hebben dit natuurlijk niet gevraagd. 't Was ook niet noodig en niet practisch, aangezien de candidaat zich toch niet behoefde te verwaardigen voor 't plebs op te treden — dat kon men aan eenige liberale demagogues stijl-Roodhuizen en Hans overlaten — en de uiting dus tot niets verplichtte of tot niets verbond, temeer daar 't A. K. immers totaal buiten de sfeer der practische politiek ligt. En met dit trucje slaagden de heeren der sociëteit Amicitia, de groot-kapitalisten van de haven en de kaai en de fabriek, erin de stemmen te vangen van die enkele honderden arbeiders, kleine neringdoenden en ambtenaartjes, die naar de Arbeiderspartij luisteren.

Welk een wending, welk een keer, welk een gezegende verandering sinds de dagen, toen de nog jonge Arbeiderspartij optrad met 't juiste besef, dat de eenige mogelijkheid om in een dergelijk district als het Rotterdamsche havendistrict Feijenoord en omstreken op den duur eenigen invloed te krijgen was, vóór alles zich te richten tot de directe, de zichtbare vijanden der arbeiders, de Rotterdamsche havenkapitalisten zelf!

De oud-liberalen behoeven dus — dit leert ons deze verkiezing — slechts eenigszins tactisch, eenigszins demagogisch mijnentwege op te treden, dan zijn zij voortaan verzekerd van alle stemmen van links.

Dan is de groote linksche coalitie van 1905 weer hersteld. De Arbeiderspartij is dan weer een stapje nader gekomen tot 't beoogde doel: de aaneensluiting der geheele linkerszijde om van de parlementaire machtsoverheersching der clericale coalitie een eind te maken.

En nog iets anders heeft deze verkiezing ons geleerd.

De toenemende verruiming en ontarding der politieke zeden en gewoonten onder den invloed van de klein-burgerlijke democratie en demagogie is misschien nog nooit zoo helder aan den dag getreden. De oud-liberalen zijn nu even stevige demagoges gebleken als de clericale „democraten”. De *N. R. Ct.*, die reeds sinds eenige jaren hoe langer hoe meer die kant opging, heeft alle deftigheid laten vallen, waar het ging om de candidatuur van een geest- en zielverwant, en is tot een polemiek vervallen als van 't eerste beste clericale of liberale provincie-blaadje.

Haar hoofdredacteur Mr. v. d. Hoeven bezorgt deze zaken voor 't groot-kapitaal nu wat practischer en moderner dan de stijve klas, die zijn voorganger was.

De heer H. S., Rotterdamsch correspondent van 't *Volk* klaagt er in zijn jongste brief, welke epistels zijn vriend Bosman vertelseltjes noemt, over dat de „socialdemocraten” zich niet lekker voelen bij een gelegenheid als deze, waar zij gedwongen waren den oud-liberaal te steunen, die op zoo smerige wijze erin werd geschoven: Hij schrijft.

Maar ook daarom moet de socialdemocratie te Rotterdam door nieuwe offers en door nieuwe toewijding over het doode punt heengebracht, omdat de socialdemocratie zich niet anders dan onbehagelijk, akelig, ellendig kan gevoelen in de rol van toezienaar, van publiek, bij zulk een schouwspel.

En 't moet inderdaad voor den heer ter Laan, die de voorzitter dier afdeling en denklijk de schrijver is van de strooibiljetten die zij uitgeeft, niet aangenaam zijn geweest zijn leden, waaronder havenarbeiders, aan te raden op de Jongh te stemmen, waar hij eerst had geschreven:

Want men wete, de liberalen, en vooral de oud-liberalen zijn op het stuk van uitbuiten en wetgeven van de huidige meerderheid de evenknie.

Welke woorden voorkomen in het eerste strooibiljet door de afdeling V der Arbeiderspartij verspreid, woorden, waarnut zeer duidelijk blijkt, dat ook deze afdeling den liberalen kandidaat bij de eerste stemming opvatte als datgene wat hij is, een oud-liberaal.

Iets wat trouwens nog onweerlegbaarder blijkt uit het tweede strooibiljet dier afdeling, waar het heet:

De oud-liberalen candideerden den heer S. J. de Jongh en de Unie-liberalen, het slag Borgesius-Roodhuizen namen dezen kandidaat over! Zij hebben zich met dezen kandidaat voor goed geblameerd, en het blijkt overduidelijk, dat het democratisch jasje dezer heeren ook al niets anders is dan bedriegelijke franje om hun waren aard, hun conservatieve streken te verbergen!

Wat willen de oud-liberalen?

Als er wat voor het volk gedaan moet worden, niets! Zij zijn overal tegen!

Zij staan vierkant tegen elke staatsbemoediging! Geen wettelijke arbeidstijd; sociale wetgeving, daar moeten ze niets van hebben; Algemeen Kiesrecht, ze danken er feestelijk voor; Staatspensioeneering? ze rillen ervan; alle ambtenaren in openbaren dienst te ontkiezen, het is een levendige wensch, die ze met de kerkelijke partijen deelen!

Maar wel zijn ze vóór het aanleggen van havens, kanalen, spoorwegen en voor het subsidieeren van particuliere ondernemingen! Het is de partij der groot-kapitalisten, die de moderne Staat steeds dienstbaar maken aan hun belang.

Op die partij te stemmen beteekent een terugwentelen van

het rad van den vooruitgang en de klein-burgerij, die tot dusver nog liberaal zich noemde, heet vol walging zich af te keeren van een liberaal gekonkel, dat er op gericht is het gansche program der Liberale Unie met voeten te treden!

Iets verder heet het in dit strooibiljet, naar aanleiding van de vrijzinnig-democratische candidatuur-van Deventer:

Thans wordt weer eens het beginsel voorop gezet (door de vrijzinnig-democraten); men tracht het fatale cijfer 428 iets te vermeerderen en het gevolg zal zijn, dat straks de strijd gaat loopen tusschen een kerkelijke en een oud-liberaal, beiden even conservatief! Bewust of niet, de vrijzinnig-democraten bewijzen hand- en spandiensten aan de reactionairen en spelen also, den setel in handen van het conservatisme!

Waar de van hen in wezen niet verschillend Unie-liberalen hun democratie verloochenden, daar hadden de vrijzinnig-democraten, wilden zij inderdaad de democratie versterken, niet een hopelooze candidatuur moeten stellen maar de leuze aanheffen:

tegenover het conservatisme de democratie.

Men heeft het niet gedurfd of gewild, het zij zoo; maar laat ieder kiezer het zich dan gezegd houden: vandaag stellen deze heeren zich tegenover — en morgen hokken ze weer samen met de zoo fel door hen bestreden Unie- en oud-liberalen.

Het zal dunkt ons, wel door niemand ontkend kunnen worden na deze eenigszins uitvoerige staaltjes, dat de afdeling V der Arbeiderspartij de candidatuur van den heer Jongh opvatte als wat zij was, een oud-liberaal!

Een wenk aan *Het Volk* was natuurlijk voldoende om dezen oud-liberaal te metamorphoseeren in een democraat, voorstander van het A. K., in den vagen omvang waarin dit op het Rotterdamsch congres der Arbeiderspartij als voorwaarde werd gesteld voor steun.

Maar wij hebben ten aanzien van dit feit het volle recht te zeggen, dat de Arbeiderspartij daarom op zich zelve hoe langer hoe meer de woorden toepasselijk maakt, die in 't bovengenoemde strooibiljet van de vrijzinnig democraten worden gebezigd.

v. R.

Van de Afdelingen.

Amsterdam. Van de Colp. Comm. Er zijn meer colporteurs noodig.

Met onze Kiesrecht-brochure wordt niet voldoende gewerkt. Laat elk lid er twee of drie in commissie nemen, dan zijn we er zóó door. Volgende week neem ik een heel pak mee naar d'Geelvinck.

Amsterdam. Woensdag sprak Wijnkoop voor de afd. van De Zaaier over de Grondslagen van het Socialisme. — Voor de afd. S. D. P. zal De Wolff in kursusvergadering spreken over het Erfurter Program op de Vrijdagen 25 Nov., 9 en 23 Dec., alle keeren in d'Geelvinck.

Den Haag. — Voor een goed bezette zaal had Zondagavond het debat plaats tusschen Samsen en Coltof, voor het beginsel-program van den Socialistenbond, welk program door eerstgenoemde toegelicht en verdedigd werd, waarna Coltof het aan een scherpe kritiek onderwierp, en er het program en de tactiek der socialdemocratie tegenover stelde.

De huishoudelijke verg. der afd. nam met algemeene stemmen de volgende motie aan:

De afd. Den Haag, overwegende dat in Leiden door de kettingsmeden der Grof-smederij een krachtige strijd wordt gevoerd tegen loonsverlaging, waarbij zij naast de kapitalisten als hun scherpste bestrijders zien optreden de leiders van den Alg. Nederl. Metaalbewerdersbond;

verzoekt aan het P. B. — ingevolge het door het jongste congres genomen besluit — de steunbeweging voor deze arbeiders ter hand te nemen, en daarvoor in de eerste plaats te bestemmen het restant der voor Enschedé bijeengebrachte gelden (zie de rubriek *Vakbeweging* *).

Na uitvoerige bespreking werd, eveneens met algem. stemmen, met eenige aanvullingen de door het bestuur voorgestelde motie over het Volkspetitionnement aangenomen; deze motie luidt nu:

De afd. Den Haag der S. D. P.

kennis genomen hebbende van het advies van het P. B. om het Volkspetitionnement voor algemeen kiesrecht te teekenen;

overwegende dat onder onze huidige politieke machtsverhoudingen dit Volkspetitionnement niet is een versterking van den strijd voor algemeen kiesrecht, maar een poging om de propaganda voor scherper strijd van de baan te schuiven, dus in werkelijkheid strekt tot verzwakking van dien strijd;

van oordeel dat deze poging door onze partij behoort te worden ontmaskerd, dus zeer zeker niet gesteund;

besluit aan het P. B. te verzoeken de uitvoering van zijn adres op te schorten totdat daarover de partij — na ruime discussie — bij referendum haar oordeel zal hebben vastgesteld,

en dringt er op aan, dat dit verzoek door de andere afdelingen zal worden ondersteund.

*) Het Partijbestuur besloot f 25.— beschikbaar te stellen voor de Leidsche Kettingsmeden.

Ingezonden.

Het Volkspetitionnement.

Het advies van het Partijbestuur om het Volkspetitionnement voor algemeen kiesrecht te teekenen, heeft stellig menig partijgenoot verrast. Dat bleek althans in de huishoudelijke vergadering der Afd. Den Haag, waar niemand dit advies verdedigde en waar met algemeene stemmen de motie werd aangenomen, die onder de Afdelingsberichten in dit nummer vermeld is. Het geldt hier 't bepalen van de tactiek der partij in een kwestie van vrij groot belang, en wij zullen 't er wel allen over eens zijn dat het, wanneer omtrent zulk een kwestie ernstig meningsverschil bestaat, wenschelijk is de partij uitspraak te laten doen. Natuurlijk berust van congres tot congres de leiding van de partij bij het P. B., maar de meerderheid van dit college kan zelf niet verlangen, dat in belangrijke zaken haar inzicht wordt gehouden voor het inzicht der partij, haar tactiek in de plaats zou worden geschoven van die der partij. De Afd. Den Haag vraagt daarom door een referendum de meening van de partij te laten vaststellen en zij dringt er op aan, dat een voldoende aantal afdelingen (zie Art. 9 van de Statuten) dit verzoek zal ondersteunen.

Om die uitspraak van de partij op democratische wijze voor te bereiden, is het nuttig dat in het partijorgaan de verschillende meeningen tegenover elkander worden gesteld, en wil ik dus het vuur openen met een beknopte Mitsenzetting van de motieven, die onze afd. aanleiding hebben gegeven om — naast haar vraag om een referendum — tevens als haar meening vast te stellen, dat

het petitionnement door de S. D. P. niet gesteund, en dus door de partijgenooten niet onderteekend behoort te worden.

't Spreek vanzelf dat wij bereid zijn alles te ondersteunen wat dienstig kan zijn om het Algemeen Kiesrecht te veroveren. Dat wij het petitionnement afwijzen is dus niet, omdat het van de Arbeiderspartij uitgaat. Maar anderzijds willen wij ook niet „door dik en dun” de Arbeiderspartij volgen, wanneer zij beweert door eenige handeling het algem. kiesrecht te bevorderen. Ieder geval moet afzonderlijk onderzocht worden, en zoo is bij het Volkspetitionnement de vraag te stellen of het, niet volgens de woorden van de S. D. A. P., maar inderdaad den kiesrechtstrijd versterkt. Zonder twijfel zijn er omstandigheden denkbaar, waarin dit zoo is. Niet het petitionnement beslist daarover, niet een stuk papier, maar de verhoudingen in den klassenstrijd, waaruit het ontstaat is. Die verhoudingen zou ik niet duidelijker kunnen overschrijven dan met de woorden van O. V. in de *Tribune* van 1 October j.l.: „Zoo is het denkbeeld van het petitionnement geboren uit verlegenheid... Een verlegenheidsmiddel dat de „leidende organen” in staat stelt liberaal te blijven, terwijl de massa wordt gelijmd „en verblind alsof een nieuw middel in den kiesrechtstrijd wordt toegepast.”

De driejarige kritiek van de *Tribune* heeft veel bijgedragen tot verbreiding van de overtuiging, dat het algem. kiesrecht niet zonder scherp strijd veroverd zal worden. Dat was den leiders van de Arbeiderspartij een doorn in 't oog; want scherpe strijd, massastaking richt zich natuurlijk tegen de eigenlijke kapitalisten, dat zijn de liberalen. Zou dus de kiesrechtbeweging van deze propaganda doordrongen worden, dan zou dit de Arbeiderspartij in strijd brengen met de liberalen, die zij juist te vriend wil houden. Daarom hebben zij geen pogingen gespaard om de *Tribune* te onderdrukken. Toen dit natuurlijk mislukte en „het bankroet van de leiding” aan den dag kwam, moest er naar een middel gezocht worden om de massa der leden, die een flauwe notie begon te krijgen van de noodzakelijkheid van „nieuwe middelen,” te bevredigen en tegelijkertijd de liberalen niet te ontstemmen. Dit middel is het petitionnement, dat onder den schijn van kiesrechtstrijd, in werkelijkheid de Arbeiderspartij opnieuw met sterke ketenen ondergeschikt maakt aan de liberalen. De liberalen zijn „de perfide vijanden van arbeidersmacht, democratie en algemeen kiesrecht” (Wp. in de *Tribune* van 29 Oct. j.l.).

Dat het grootste deel van de georganiseerde arbeiders in Nederland aan de liberalen wordt ondergeschikt gemaakt, beteekent dus: verzwakking van den kiesrechtstrijd.

Dat dit geschiedt onder den valschen schijn van het tegendeel, bemoeilijkt onze taak, die immers is, „de arbeiders in te lichten” (Wp., in de *Tribune* van 22 Oct.) en „deze schijnmanoeuvres in hun wezen te onthullen en ze krachtig te bestrijden” (Motie inzake Alg. Kiesr. van ons Stichtings-congres). Door dezen schijn beteekent dus het Volkspetitionnement: een dubbele verzwakking van den kiesrechtstrijd.

En als onze partij het petitionnement zou steunen door het mee te onderteekenen, dan zou het nog moeilijker worden dit inzicht tot de arbeiders te doen doordringen, dus zou dat beteekenen: een drievoudig verzwakking van den kiesrechtstrijd.

Het laatste kan nog met een enkel woord nader worden toegelicht. Men zou kunnen zeggen, dat, als het teekenen van het Volkspetitionnement al niet baat, het ook geen schade doet. Naar mijn meening zal dat wel schade doen. Niet om de eenige honderde handteekeningen, die meer in „de papiermand van minister” zouden stichten bij het proletariaat. Ons verzet tegen het petitionnement is de belichaming van ons verzet tegen de tactiek der Arbeiderspartij in haar verzaking van den kiesrechtstrijd. Ons verzet tegen het petitionnement kan alleen de basis scheppen voor een werkelijken kiesrechtstrijd. De Arbeiderspartij voegt zich naar de liberalen; — voegen wij ons nu naar de Arbeiderspartij, dus door haar bemiddeling ook naar de liberalen, dan worden de arbeiders die revolutionair voelen, maar weinig inzicht hebben, en die door de tactiek van de S. D. A. P. naar het anarchisme of naar de onverschilligheid zijn gejaagd, door ons op dien weg verder gedreven.

Aan die arbeiders hebben wij door onze houding in de Amsterdamse bouwvakstaking met de daad getoond, dat wij principieel staande op den grondslag der moderne vakbeweging, haar fouten bestrijden. Zulk een daad alleen bewijst de ernst van onze woorden.

Op politiek terrein staan we nu voor het soortgelijke geval. Ook hierbij zal alleen de consequente daad van weigering te teekenen, aan de arbeiders toonen dat er een socialistische partij is, die de liberalen niet nalooft. Zoo bestrijden wij het anarchisme en het revisionisme, zoo werken wij aan de eenheid van de arbeidersklasse; — zoo alleen brengen wij het Algemeen Kiesrecht nader.

DEN HAAG, 8 Nov. 1910.

B. COLTOF.

W. R.

Vergun mij een enkele opmerking naar aanleiding van het verslag van de laatste huish. vergad. afd. A'dam, teneinde een verkeerde indruk weg te nemen. Ik lees daar: „met een kleine meerderheid werd het laatste voorstel verworpen en dus het voorstel van het P. B. goedgekeurd,” terwijl ieder die op die vergadering aanwezig was zal moeten toegeven dat eerder van een flinke meerderheid gesproken moet worden. Zelfs werd door de vergadering telling van het stemment niet verlangd.

C. S.

KORRESPONDENTIE.

Wegens vele actuele artikelen moesten wederom minder actuele propaganda-artikelen en ingezonden stukken, alsmede afdelingsberichten en Maastrichtsche vakbeweging blijven liggen.

Advertentiën.

Geboren:

ERNEST CORNELIS ANTOON

Zoon van

E. C. J. KUYPER

EN

PIENA KUYPER—DEENIK.

SLOTEN N.-H., November 1910.

Het adres van

J. G. Themans, Zwolle

wordt 15 November

Diezerstraat 47.